

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра маркетингу та реклами

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
06.04.2026
протокол № 03, п. 8

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 06.04.2026 № 61

**МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ /
METHODOLOGY AND ORGANISATION OF SCIENTIFIC RESEARCH**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«магістр» /	«master»
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право /	Business, Administration and Law
Спеціальність	D5 Маркетинг /	Marketing
Освітні програми	Маркетинг /	Marketing

Розробник: Поліщук Ірина, доктор економічних наук, професор

Гарант освітньої програми «Маркетинг» – Поліщук Ірина, доктор економічних наук, професор

Обговорено та схвалено:

на засіданні кафедри маркетингу та реклами від 02.03.2026 протокол № 03;

на засіданні вченої ради факультету торгівлі, маркетингу та сфери обслуговування від 23.03.2026 протокол № 04.

Рецензенти:

Громова Ольга, доктор економічних наук, професор

Станкевич Ірина, доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту і маркетингу Одеської державної академії будівництва та архітектури, м. Одеса

Редактор: Фатеева Т.

Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 18.05.2026 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний

Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,56.

Обл.-вид. арк. 1,37. Тираж 2. Зам. No 244.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення освітнього компонента (ОП).

Формування у здобувачів освітнього ступеня «магістр» ОП «Маркетинг» системи професійних науково-дослідних компетенцій, необхідних для самостійного проведення наукових досліджень. Вивчення ОК забезпечує здобувачів знаннями сучасних методів наукових досліджень, розумінням актуальних проблем та тенденцій у досліджуваній галузі, а також вмінням застосовувати методологічні підходи та інструменти для аналізу та моделювання наукових процесів.

Результати вивчення освітнього компонента, його місце в освітньому процесі.

ОК «Методологія і організація наукових досліджень» є обов'язковим компонентом циклу професійної підготовки, що забезпечує формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння теоретико-методологічних засад наукового пізнання, принципів організації та планування наукових досліджень. ОК спрямований на розвиток навичок формулювання наукових проблем, обґрунтування гіпотез, вибору адекватних методів дослідження, обробки та інтерпретації отриманих результатів. Особлива увага приділяється формуванню вмінь самостійного проведення наукових досліджень, підготовки академічних текстів і презентації результатів наукової роботи відповідно до сучасних вимог академічної доброчесності.

Результатом вивчення ОК «Методологія і організація наукових досліджень» для освітньої програми «Маркетинг» є формування комплексу компетентностей:

– **інтегральна компетентність:** Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в сфері маркетингу в професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– загальні компетентності:

ЗК1. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

– спеціальні компетентності спеціальності:

СК3. Здатність до проведення самостійних досліджень та інтерпретації їх результатів у сфері маркетингу.

СК4. Здатність застосовувати творчий підхід до роботи за фахом.

Програмні результати навчання здобувачів з ОК «Методологія і організація наукових досліджень» полягають:

Р 3. Планувати і здійснювати власні дослідження у сфері маркетингу, аналізувати його результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних маркетингових рішень в умовах невизначеності.

Р 5. Презентувати та обговорювати результати наукових і прикладних досліджень, маркетингових проектів державною та іноземною мовами.

Р 15.Збирати необхідні дані з різних джерел, обробляти і аналізувати їх результати із застосуванням сучасних методів та спеціалізованого програмного забезпечення.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки магістрів, базується на вивченні таких ОК, які вивчалися здобувачами на першому (бакалаврському) освітньому рівні.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання ОК. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали (табл.1.1).

Для очної (денна, вечірня) форми навчання поточна робота оцінюється в 100 балів, підсумковий контроль (екзамен) оцінюється в 100 балів.

До екзамену допускаються всі здобувачі вищої освіти, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів.

Таблиця 1.1 – Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з ОК, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума

балів поточної роботи та екзамену.

Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компоненту, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).

Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів заочної форми навчання оцінюється в 100 балів, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти від 17.06.2024 № 08 (зі змінами).

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового контролю, має право звернутися із проханням перегляду оцінки, одержаної на екзамені, відповідно до розділу 5 Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти від 17.06.2024 № 08 (зі змінами від 25.11.2024, протокол №12).

**Обсяг освітнього компонента в кредитах та його розподіл
(тематичний план)**

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практ. заняття	самостійна робота здобувачів		
Тема 1. Феномен науки. Організація наукової діяльності в Україні	12	2	2	8	В, РПЗ, УД, К, Е, Т, П	10
Тема 2. Розуміння наукового дослідження. Відкрита наука	12	2	2	8	В, РПЗ, УД, К, Е, Т, П	10
Тема 3. Загальна характеристика методології	12	2	2	8	В, РПЗ, УД, К, Е, Т, П	10
Тема 4. Наукове пізнання як основа наукових досліджень	12	2	2	8	В, РПЗ, УД, К, Е, Т, П	10
Тема 5. Методи наукових досліджень	12	2	2	8	В, РПЗ, УД, К, Е, Т, П	10
Тема 6. Елементи наукового дослідження. Пошук та опрацювання наукової інформації	12	2	2	8	В, РПЗ, УД, К, Е, Т, П	10
Тема 7. Методологічна культура. Академічна доброчесність	12	2	2	8	В, РПЗ, УД, К, Е, Т, П	10
Тема 8. Публікація як спосіб представлення наукових досліджень	12	2	2	8	В, РПЗ, УД, К, Е, Т, П	10
Індивідуальне завдання	24			24	ІЗ	20
Всього	120/4	16	16	88		100
Підсумковий контроль – екзамен						

Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах:

В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал.

РПЗ – розв’язання практичних завдань – 1 бали.

Т – тестування – 1 бал.

УД – участь у дискусії – 1 бал.

К – кейс-стаді – 2 бали.

Т – тестування – 1 бал.

Е – есе – 1 бал.

П – презентація – 2 бали.

ІЗ – індивідуальні завдання – 20 балів (10 балів – науковий проєкт; 5 балів – написання статті; 5 балів – участь у наукових заходах / курси Prometheus тощо).

Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів.

II. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Тема 1. Феномен науки. Організація наукової діяльності в Україні

Наука як складова культури (соціокультурний феномен). Відмінності науки від інших складових культури. Наука та філософія, наука та релігія, наука та мистецтво. Наука як основний засіб отримання нового об'єктивного знання. Наука як система знань (теорії, закони, гіпотези, поняття, наукові методи). Наука як дослідницька (пізнавальна) діяльність. Види наукової діяльності (згідно із Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність»). Наука як соціальний інститут.

Критерії науковості, які відрізняють науку від інших форм знання: об'єктивність та предметність; системність; є можливість перевірки; раціональність; доказовість; обґрунтованість і достовірність результатів; орієнтація на передбачення; наявність понятійно-категоріального апарату та власної методології. Основні функції науки: пізнавальна, евристична, практична (виробнича), світоглядна, соціальна, культурно-виховна, освітня. Сучасні підходи до класифікації наук: за цілями дослідження (фундаментальні, прикладні, розробки), за предметом (природничі, технічні, суспільні, гуманітарні).

Наука, ненаука, псевдонаука, протонаука. Наука та доказовість, несуперечливість емпірично встановленим фактам, відтворюваність результатів. Науковий скептицизм.

Структурні елементи науки, їхня характеристика. Поняття об'єкта і суб'єкта науки, їх взаємозв'язок та взаємозалежність. Науковий факт, поняття, термін, категорія, ідея, проблема, гіпотеза, концепція, теорія, закон, закономірність, науковий принцип.

Організація наукової діяльності в Україні. Основні питання наукової діяльності, що регулюються законами України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту». Третій рівень вищої освіти – кваліфікації, ступені, основні вимоги до компетентностей і результатів навчання.

Тема 2. Розуміння наукового дослідження. Відкрита наука

Поняття наукового дослідження. Історичний, прагматичний, теоретичний, соціальний контекст поняття «наукове дослідження». Зв'язок поняття «наукове дослідження» з іншими поняттями: знання, інформація, розвідка, пошук, відкриття, винахід, прогрес тощо.

Значення та функції наукових досліджень у сучасному суспільстві. Наукове дослідження та інші види отримання інформації або розв'язання проблем: практичний і теоретичний досвід, інстинктивні дії, навчання, дії навчання тощо.

Фундаментальні та прикладні наукові дослідження як основні форми наукової діяльності.

Наукове дослідження як процес. Визначення проблеми дослідження. Підготовка, виконання дослідження. Оприлюднення, обговорення й уточнення результатів як стадій (етапів) науково-дослідного процесу. Класифікація за сферою використання результатів (за цільовим призначенням). Класифікація за методами дослідження. Класифікація за джерелом фінансування. Класифікація за зв'язком з суспільним виробництвом. Класифікація за тривалістю дослідження. Класифікація за стадіями дослідження. Класифікація за кількістю науковців, які працюють над дослідженням (одиничне, групове). Класифікація за кількістю задіяних наукових галузей (одна, комплексне або big science).

Поняття «відкрита наука». Наукова комунікація. Відкриті наукові знання. Відкрита наукова інфраструктура. Відкрита участь соціальних суб'єктів. Відкритий діалог з іншими системами знань. Цінності відкритої науки. Принципи відкритої науки. Переваги відкритої науки. Ризики відкритої науки.

Тема 3. Загальна характеристика методології

Методологія науки в широкому й вузькому значеннях. Головна мета методології науки. Методологічна основа наукового дослідження. Методологія як загальна система і галузь теоретичних знань та уявлень. Методологія як система найбільш загальних принципів пізнання. Методологія як вчення про правила мислення. Методологія як вчення про науковий метод. Описова, нормативна, критична, прогностична функції методології науки. Роль методології науки в забезпеченні об'єктивності та надійності наукових досліджень. Міждисциплінарність у сучасній методології. Структура методології за змістом (принципи, парадигми, цінності, теорії, поняття, методи, прийоми).

Поняття методу. Визначення методу як способу досягнення певної мети, вирішення конкретного завдання. Класифікація методів за типом знання, рівнем пізнання, методологією дослідження, способом організації наукового дослідження. Характеристика методів (емпіричні, теоретичні, загальнонаукові, конкретно-наукові). Ознаки наукового методу: об'єктивність, надійність, валідність, детермінованість, результативність, адекватність. Поняття методики. Визначення методики як сукупності конкретних прийомів і процедур застосування певного методу. Структура методики: мета, завдання, об'єкт, предмет, методи, інструменти, процедури, критерії оцінювання результатів). Вимоги до методики: адаптивність, відтворюваність результатів, ефективність.

Структура змістовної методології. Філософська методологія як рівень методології науки. Загальнонаукова методологія. Загальнонаукові підходи, загальнонаукові принципи, загальнонаукові поняття. Конкретно-наукова методологія. Основні методологічні принципи наукових досліджень (об'єктивність, всебічність, сутнісний аналіз, єдність історичного і логічного, доказовість, альтернативність, системність).

Системний підхід як загальнонауковий підхід (сутність, основні вимоги до використання). Поняття системи і структури. Системний аналіз.

Характеристика аксіологічного підходу в контексті цінностей наукового знання, наукової діяльності, цінностей вченого.

Тема 4. Наукове пізнання як основа наукових досліджень

Наукове пізнання та його ознаки. Наукове пізнання як відносно самостійна, цілеспрямована пізнавальна діяльність. Компоненти наукового пізнання: мета (цілі) пізнання; пізнавальна діяльність суб'єктів; об'єкти пізнання; предмет пізнання; методи та засоби пізнання; логічні форми та мовні засоби пізнання; результати пізнання. Принципи наукового пізнання: принцип об'єктивності; принцип пояснення множини досліджуваних явищ за допомогою небагатьох загальних уявлень; принцип достатньої повноти обґрунтування; принцип системності; принцип єдності аналізу й синтезу; принцип єдності історичного й логічного; принцип сходження від абстрактного до конкретного.

Емпіричний рівень як рівень наукового пізнання. Дослідницькі операції: спостереження за об'єктами; фіксація фактів; проведення експериментів; встановлення емпіричних співвідношень і зв'язків між окремими явищами. Специфіка емпіричного знання. Пізнання об'єкта з боку зовнішніх зв'язків; обмеженість сфери застосування отриманого знання. Поняття наукового факту. Факти дійсності і факти науки. Науковий факт як знання про подію або явище, достовірність яких доведена; знання, отримане під час спостережень і експериментів. Роль фактів у науковому пізнанні: створення емпіричної бази для висунення гіпотез і побудови теорій; вирішальне значення в підтвердженні гіпотез (теорій) або їх спростуванні. Теоретичний рівень пізнання дійсності. Проблеми і наукові припущення (гіпотези), що базуються на фактах, а також засновані на них закони, принципи і теорії. Специфіка теоретичного знання. Створення систем знань, теорій, у яких розкриваються загальні зв'язки, формулюються закони; переважає раціональний момент пізнання; відображаються явища і процеси з боку їхніх універсальних внутрішніх зв'язків і закономірностей; систематизуються досліджувані об'єкти. Поняття наукової теорії. Теорія як найбільш розвинена форма наукового пізнання. Теорія як сукупність доведених і об'єднаних в єдину систему понять, категорій, законів, принципів, концепцій, що узагальнено відображають певну область дійсності. Наукова теорія як сукупність понять і суджень стосовно деякої предметної сфери, об'єднаних у єдину систему знань за допомогою певних логічних принципів. Функції теорії (синтетична, пояснювальна, методологічна, прогностична, практична).

Тема 5. Методи наукових досліджень

Метод як обґрунтована та ефективна система дій для досягнення певних цілей. Метод як засіб отримання наукового знання, як спосіб організації пізнавальних процедур, як система пізнавальних прийомів. Функції методу. Питання залежності результатів дослідження від методу. Основні функції

методу (пізнавальна, експериментально-дослідницька, аналітична, інструментальна). Об'єктивність і суб'єктивність у виборі методів дослідження. Поняття «методологічного негативізму», «методологічного анархізму» та «методологічної ейфорії». Зумовленість результатів дослідження від обраних методів.

Спостереження як метод наукового дослідження. Основні вимоги до спостереження, його переваги й недоліки. Метод порівняння. Умови (вимоги до порівняння) і завдання порівняння. Види порівнянь. Метод вимірювання. Вимірювання як визначення числового значення. Основні елементи вимірювання. Поняття похибки вимірювань. Експеримент як метод наукового дослідження. Етапи експерименту.

Аксіоматичний метод. Гіпотетико-дедуктивний метод. Гіпотеза і дедукція, виведення висновків. Абстрагування і конкретизація. Метод сходження від абстрактного до конкретного. Основні етапи застосування. Історичний та логічний метод, специфіка його застосування.

Тема 6. Елементи наукового дослідження. Пошук та опрацювання наукової інформації

Поняття актуальності наукового дослідження (потреба у вирішенні конкретної наукової та/або прикладної проблеми). Етапи визначення теми наукового дослідження: огляд літератури, можливості та ресурси дослідника, теоретичне та практичне значення очікуваних результатів. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження, розуміння відмінності між цими поняттями. Поняття наукової новизни: відкриття, уточнення та доповнення наявних знань, удосконалення наявних моделей чи технологій тощо.

Поняття інформації та її ролі в науковому дослідженні. Основні властивості наукової інформації: адекватність, релевантність, правильність, точність, актуальність. Основні функції наукової інформації: кумулятивна (накопичення знань), комунікативна (передача знань), культурологічна (збереження культурної спадщини), соціальної пам'яті (фіксація досвіду). Первинні джерела інформації. Вторинні джерела інформації. Бібліотечні каталоги (традиційні та електронні). Інформаційно-пошукові системи, ресурси мережі Інтернет (електронні наукові видання, бази даних, репозиторії, архіви).

Застосування штучного інтелекту (автоматизація пошуку та швидкої обробки великих обсягів інформації, автоматизація рутинних завдань). Проблеми використання штучного інтелекту (академічна доброчесність, порушення авторських прав, вигадкування даних, непрозорість методик).

Тема 7. Методологічна культура. Академічна доброчесність

Поняття методологічної культури. Ознаки методологічної культури: методологічність, методологічна рефлексія, методологічна грамотність, методологічна компетентність, культура роботи з інформацією. Основні принципи етики наукової діяльності: об'єктивність та неупередженість;

відповідальність за результати досліджень; повага до інтелектуальної власності; уникання конфлікту інтересів. Академічна доброчесність. Принципи академічної доброчесності (чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, прозорість). Види порушень академічної доброчесності: плагіат, самоплагіат, фальсифікація, фабрикація, списування, обман, хабарництво. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.

Тема 8. Публікація як спосіб представлення наукових досліджень

Наукова публікація як структурована презентація наукового дослідження, що містить пояснення сутності певної наукової проблеми, методи й результати її дослідження, науково обґрунтовані висновки. Функції наукових публікацій: оприлюднення результатів наукової роботи; встановлення пріоритету автора; свідчення про особистий внесок дослідника в розробку наукової проблеми; підтвердження достовірності основних результатів, новизни і наукового рівня дослідження; підтвердження факту апробації та впровадження результатів; фіксації завершення певного стану дослідження або роботи в цілому; забезпечення наукової спільноти первинною науковою інформацією.

Написання кваліфікаційної роботи з маркетингу: вимоги до змісту та оформлення.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час здобувача (год.)
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<p>Знати сутність науки як соціального феномену, її функції та роль у розвитку суспільства; розуміти систему організації наукової діяльності в Україні, її основні інституції та нормативно-правові засади.</p> <p>Вміти орієнтуватися в структурі наукової сфери, визначати форми організації наукової діяльності та застосовувати нормативні вимоги у власній дослідницькій роботі</p>	<p>Тема 1. Феномен науки. Організація наукової діяльності в Україні Лекція №1 План лекції: 1. Наука як складова культури. 2. Сучасні підходи до класифікації наук. 3. Структурні елементи науки, їхня характеристика. 4. Організація наукової діяльності в Україні.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1–4; Додаткові: 7–15; Інтернет-ресурси: 16–24.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалів лекції, підготовка до практичного заняття №1. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Відмінності науки від інших складових культури. Наука та філософія, наука та релігія, наука та мистецтво. Наука як основний засіб отримання нового об'єктивного знання. Наука як система знань (теорії, закони, гіпотези, поняття, наукові методи). Наука як дослідницька (пізнавальна) діяльність. Види наукової діяльності (згідно із Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність»). Наука як соціальний інститут. Критерії науковості, які відрізняють науку від інших форм знання: об'єктивність та предметність; системність; є можливість перевірки; раціональність; доказовість; обґрунтованість і достовірність результатів; орієнтація на передбачення; наявність понятійно-категоріального апарату та власної методології. Основні функції науки: пізнавальна, евристична, практична (виробнича), світоглядна, соціальна, культурно-виховна, освітня. Сучасні підходи до класифікації наук: за цілями дослідження (фундаментальні, прикладні, розробки), за предметом (природничі, технічні, суспільні, гуманітарні). Наука, ненаука, псевдонаука, протонаука. Наука та доказовість, несуперечливість емпірично встановленим фактам, відтворюваність результатів. Науковий скептицизм. Структурні елементи науки, їхня характеристика. Поняття об'єкта і суб'єкта науки, їх взаємозв'язок та взаємозалежність. Науковий факт, поняття, термін, категорія, ідея, проблема, гіпотеза, концепція, теорія, закон, закономірність, науковий принцип. Організація</p>	8

1	2	3
	<p>наукової діяльності в Україні. Основні питання наукової діяльності, що регулюються законами України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту». Третій рівень вищої освіти – кваліфікації, ступені, основні вимоги до компетентностей і результатів навчання.</p> <p>Практичне заняття №1 Формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про науку як соціальний інститут і форму суспільної діяльності, а також про особливості організації та функціонування системи наукової діяльності в Україні. У межах практичного заняття здобувачі повинні: розкрити сутність науки як феномена культури та суспільного розвитку; визначити основні функції науки в сучасному суспільстві; охарактеризувати структуру системи наукової діяльності в Україні; проаналізувати організаційні форми здійснення наукових досліджень (заклади вищої освіти, наукові установи, грантові програми тощо); визначити роль державного регулювання та нормативно-правової бази у сфері науки; сформувати розуміння місця дослідника в системі наукової діяльності</p>	2
<p>Знати сутність наукового дослідження, його ознаки, етапи та результати; розуміти принципи відкритої науки, її інструменти та значення для забезпечення прозорості й відтворюваності наукових результатів.</p>	<p>Тема 2. Розуміння наукового дослідження. Відкрита наука Лекція №2 План лекції: 1. Поняття наукового дослідження. 2. Значення та функції наукових досліджень у сучасному суспільстві. 3. Наукове дослідження як процес. 4. Поняття «відкрита наука». Наукова комунікація.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1–4; Додаткові: 7–15; Інтернет-ресурси: 16–24.</p>	2
<p>Вміти планувати логіку наукового дослідження, забезпечувати відкритість і доступність результатів, коректно використовувати інструменти відкритої науки та дотримуватися принципів</p>	<p>Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалів лекції, підготовка до практичного заняття №2. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Історичний, прагматичний, теоретичний, соціальний контекст поняття «наукове дослідження». Зв'язок поняття «наукове дослідження» з іншими поняттями: знання, інформація, розвідка, пошук, відкриття, винахід, прогрес тощо. Наукове дослідження та інші види отримання інформації або розв'язання проблем: практичний і теоретичний досвід, інстинктивні дії, навчання, дії навмання тощо. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження як основні форми</p>	8

1	2	3
<p>прозорості й наукової етики</p>	<p>наукової діяльності. Наукове дослідження як процес. Визначення проблеми дослідження. Підготовка, виконання дослідження. Оприлюднення, обговорення й уточнення результатів як стадій (етапів) науково-дослідного процесу. Класифікація за сферою використання результатів (за цільовим призначенням). Класифікація за методами дослідження. Класифікація за джерелом фінансування. Класифікація за зв'язком з суспільним виробництвом. Класифікація за тривалістю дослідження. Класифікація за стадіями дослідження. Класифікація за кількістю науковців, які працюють над дослідженням (одиничне, групове). Класифікація за кількістю задіяних наукових галузей (одна, комплексне або big science). Поняття «відкрита наука». Наукова комунікація. Відкриті наукові знання. Відкрита наукова інфраструктура. Відкрита участь соціальних суб'єктів. Відкритий діалог з іншими системами знань. Цінності відкритої науки. Принципи відкритої науки. Переваги відкритої науки. Ризики відкритої науки.</p> <p>Практичне заняття №2 Формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння сутності наукового дослідження як процесу створення нового знання та засвоєння принципів відкритої науки як сучасної моделі організації наукової діяльності. У межах практичних заняття здобувачі повинні: розкрити зміст та етапи наукового дослідження; визначити основні характеристики якісного наукового дослідження (актуальність, новизна, обґрунтованість, достовірність); проаналізувати принципи відкритої науки (доступність результатів, відкриті дані, відкриті публікації, репозитарії); оцінити переваги та виклики впровадження відкритої науки в освітньо-науковій діяльності; сформувати практичні навички використання відкритих наукових ресурсів та дотримання етичних стандартів у науковій комунікації.</p>	<p>2</p>
<p>Знати сутність методології як системи принципів, підходів і способів організації наукового пізнання; розуміти рівні методології та їх роль у побудові дослідження.</p> <p>Вміти визначати методологічні засади наукової роботи, обґрунтовувати вибір підходів і</p>	<p>Тема 3. Загальна характеристика методології Лекція №3 План лекції: 1. Методологічна основа наукового дослідження. 2. Поняття методу як способу досягнення певної мети, вирішення конкретного завдання. 3. Структура змістовної методології. 4. Системний підхід як загальнонауковий підхід.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1–4; Додаткові: 7–15; Інтернет-ресурси: 16–24.</p>	<p>2</p>

1	2	3
<p>принципів дослідження та забезпечувати логічну цілісність наукового процесу</p>	<p>Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалів лекції, підготовка до практичного заняття №3. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Методологія науки в широкому й вузькому значеннях. Головна мета методології науки. Методологія як загальна система і галузь теоретичних знань та уявлень. Методологія як система найбільш загальних принципів пізнання. Методологія як вчення про правила мислення. Методологія як вчення про науковий метод. Описова, нормативна, критична, прогностична функції методології науки. Роль методології науки в забезпеченні об'єктивності та надійності наукових досліджень. Міждисциплінарність у сучасній методології. Структура методології за змістом (принципи, парадигми, цінності, теорії, поняття, методи, прийоми). Класифікація методів за типом знання, рівнем пізнання, методологією дослідження, способом організації наукового дослідження. Характеристика методів (емпіричні, теоретичні, загальнонаукові, конкретно-наукові). Ознаки наукового методу: об'єктивність, надійність, валідність, детермінованість, результативність, адекватність. Поняття методики. Визначення методики як сукупності конкретних прийомів і процедур застосування певного методу. Структура методики: мета, завдання, об'єкт, предмет, методи, інструменти, процедури, критерії оцінювання результатів). Вимоги до методики: адаптивність, відтворюваність результатів, ефективність. Філософська методологія як рівень методології науки. Загальнонаукова методологія. Загальнонаукові підходи, загальнонаукові принципи, загальнонаукові поняття. Конкретно-наукова методологія. Основні методологічні принципи наукових досліджень (об'єктивність, всебічність, сутнісний аналіз, єдність історичного і логічного, доказовість, альтернативність, системність). Поняття системи і структури. Системний аналіз. Характеристика аксіологічного підходу в контексті цінностей наукового знання, наукової діяльності, цінностей вченого.</p>	<p>8</p>
	<p>Практичне заняття №3 Формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння сутності методології науки, її структури, рівнів та функцій у забезпеченні наукової діяльності. У межах практичного заняття здобувачі повинні: розкрити зміст поняття «методологія» та її місце в системі наукового знання; охарактеризувати рівні методології (філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий, технологічний); визначити взаємозв'язок методології, методів і методики дослідження; проаналізувати функції методології в</p>	<p>2</p>

1	2	3
<p>Знати сутність наукового пізнання, його рівні, форми та принципи; розуміти відмінності між науковим і повсякденним пізнанням, логіку розвитку наукового знання.</p> <p>Вміти застосовувати принципи наукового пізнання під час формулювання проблеми, гіпотези та обґрунтування результатів дослідження, здійснювати логічний аналіз і наукове узагальнення отриманих даних</p>	<p>організації наукового пошуку; обґрунтувати роль методологічної культури дослідника у забезпеченні якості наукових результатів.</p> <p>Тема 4. Наукове пізнання як основа наукових досліджень Лекція №4 План лекції: 1. Наукове пізнання як відносно самостійна, цілеспрямована пізнавальна діяльність. 2. Емпіричний рівень як рівень наукового пізнання. 3. Поняття наукового факту. 4. Поняття наукової теорії.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1–6; Додаткові: 7–15; Інтернет-ресурси: 16–24.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалів лекції, підготовка до практичного заняття №4. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Наукове пізнання та його ознаки. Компоненти наукового пізнання: мета (цілі) пізнання; пізнавальна діяльність суб'єктів; об'єкти пізнання; предмет пізнання; методи та засоби пізнання; логічні форми та мовні засоби пізнання; результати пізнання. Принципи наукового пізнання: принцип об'єктивності; принцип пояснення множини досліджуваних явищ за допомогою небагатьох загальних уявлень; принцип достатньої повноти обґрунтування; принцип системності; принцип єдності аналізу й синтезу; принцип єдності історичного й логічного; принцип сходження від абстрактного до конкретного. Дослідницькі операції: спостереження за об'єктами; фіксація фактів; проведення експериментів; встановлення емпіричних співвідношень і зв'язків між окремими явищами. Специфіка емпіричного знання. Пізнання об'єкта з боку зовнішніх зв'язків; обмеженість сфери застосування отриманого знання. Факти дійсності і факти науки. Науковий факт як знання про подію або явище, достовірність яких доведена; знання, отримане під час спостережень і експериментів. Роль фактів у науковому пізнанні: створення емпіричної бази для висунення гіпотез і побудови теорій; вирішальне значення в підтвердженні гіпотез (теорій) або їх спростуванні. Теоретичний рівень пізнання дійсності. Проблеми і наукові припущення (гіпотези), що базуються на фактах, а також засновані на них закони, принципи і теорії. Специфіка теоретичного знання. Створення систем знань, теорій, у яких розкриваються загальні зв'язки, формулюються закони; переважає раціональний момент пізнання; відображаються явища і</p>	8

1	2	3
	<p>процеси з боку їхніх універсальних внутрішніх зв'язків і закономірностей; систематизуються досліджувані об'єкти. Теорія як найбільш розвинена форма наукового пізнання. Теорія як сукупність доведених і об'єднаних в єдину систему понять, категорій, законів, принципів, концепцій, що узагальнено відображають певну область дійсності. Наукова теорія як сукупність понять і суджень стосовно деякої предметної сфери, об'єднаних у єдину систему знань за допомогою певних логічних принципів. Функції теорії (синтетична, пояснювальна, методологічна, прогностична, практична).</p>	
	<p>Практичне заняття №4 Формування у здобувачів вищої освіти цілісного розуміння сутності наукового пізнання, його рівнів, форм і принципів як методологічної основи організації та здійснення наукових досліджень. У межах практичного заняття здобувачі повинні: розкрити сутність наукового пізнання та його відмінність від буденного й емпіричного знання; охарактеризувати рівні наукового пізнання (емпіричний і теоретичний) та їх взаємозв'язок; визначити форми наукового пізнання (поняття, категорії, гіпотеза, теорія, концепція); проаналізувати принципи науковості, об'єктивності, системності, доказовості; обґрунтувати роль наукового пізнання у формуванні логіки та структури дослідження.</p>	2
<p>Знати класифікацію та характеристику методів наукових досліджень, особливості їх застосування на різних етапах дослідницького процесу.</p> <p>Вміти обирати та обґрунтовувати доцільні методи дослідження відповідно до поставленої мети і завдань, коректно застосовувати їх у практиці наукової роботи та інтерпретувати отримані результати</p>	<p>Тема 5. Методи наукових досліджень Лекція №5 План лекції: 1. Метод як обґрунтована та ефективна система дій для досягнення певних цілей. 2. Спостереження як метод наукового дослідження. 3. Методи порівняння, вимірювання. 4. Експеримент як метод наукового дослідження.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1–5; Додаткові: 7–15; Інтернет-ресурси: 16–24.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалів лекції, підготовка до практичного заняття №5. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Метод як засіб отримання наукового знання, як спосіб організації пізнавальних процедур, як система пізнавальних прийомів. Функції методу. Питання залежності результатів дослідження від методу. Основні функції методу (пізнавальна, експериментально-дослідницька, аналітична, інструментальна). Об'єктивність і суб'єктивність у виборі методів дослідження. Поняття «методологічного негативізму»,</p>	8

1	2	3
	<p>«методологічного анархізму» та «методологічної ейфорії». Зумовленість результатів дослідження від обраних методів. Основні вимоги до спостереження, його переваги й недоліки. Умови (вимоги до порівняння) і завдання порівняння. Види порівнянь. Вимірювання як визначення числового значення. Основні елементи вимірювання. Поняття похибки вимірювань. Етапи експерименту. Аксиоматичний метод. Гіпотетико-дедуктивний метод. Гіпотеза і дедукція, виведення висновків. Абстрагування і конкретизація. Метод сходження від абстрактного до конкретного. Основні етапи застосування. Історичний та логічний метод, специфіка його застосування.</p>	
	<p>Практичне заняття №5 Формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння класифікації та особливостей застосування методів наукових досліджень і набуття практичних навичок їх обґрунтованого вибору відповідно до мети та завдань дослідження. У межах практичного заняття здобувачі повинні: охарактеризувати загальнонаукові та спеціальні методи дослідження; визначити критерії вибору методів залежно від об'єкта, предмета та гіпотези дослідження; обґрунтувати доцільність застосування якісних і кількісних методів; сформулювати методичний інструментарій дослідження (анкета, інтерв'ю, аналіз статистичних даних тощо); здійснити критичну оцінку валідності та надійності отриманих результатів.</p>	2
<p>Знати основні елементи наукового дослідження (об'єкт, предмет, мету, завдання, гіпотезу, методи), джерела наукової інформації та принципи її пошуку й опрацювання.</p> <p>Вміти формулювати структурні елементи дослідження, здійснювати системний пошук наукових джерел, критично аналізувати, узагальнювати та коректно оформлювати використану</p>	<p>Тема 6. Елементи наукового дослідження. Пошук та опрацювання наукової інформації Лекція №6 План лекції: 1. Поняття актуальності наукового дослідження. 2. Етапи визначення теми наукового дослідження. 3. Поняття інформації та її ролі в науковому дослідженні. 4. Застосування штучного інтелекту в науковому дослідженні.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1–4; Додаткові: 7–15; Інтернет-ресурси: 16–24.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалів лекції, підготовка до практичного заняття №6. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Огляд літератури, можливості та ресурси дослідника, теоретичне та практичне значення очікуваних результатів. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження, розуміння відмінності між цими</p>	8

1	2	3
інформацію	<p>поняттями. Поняття наукової новизни: відкриття, уточнення та доповнення наявних знань, удосконалення наявних моделей чи технологій тощо. Основні властивості наукової інформації: адекватність, релевантність, правильність, точність, актуальність. Основні функції наукової інформації: кумулятивна (накопичення знань), комунікативна (передача знань), культурологічна (збереження культурної спадщини), соціальної пам'яті (фіксація досвіду). Первинні джерела інформації. Вторинні джерела інформації. Бібліотечні каталоги (традиційні та електронні). Інформаційно-пошукові системи, ресурси мережі Інтернет (електронні наукові видання, бази даних, репозиторії, архіви). Автоматизація пошуку та швидкої обробки великих обсягів інформації, автоматизація рутинних завдань. Проблеми використання штучного інтелекту (академічна доброчесність, порушення авторських прав, вигадкування даних, непрозорість методик)</p>	
	<p>Практичне заняття №6 Формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння елементів наукового дослідження та практичних навичок пошуку, відбору, критичного аналізу й опрацювання наукової інформації. У межах практичного заняття здобувачі повинні: визначити об'єкт, предмет, мету, завдання, гіпотезу та методи дослідження за обраною темою; сформулювати логіку побудови наукового дослідження; здійснити пошук наукових джерел у фахових базах даних та електронних ресурсах; провести відбір релевантних джерел на основі критеріїв науковості, актуальності та достовірності; опрацювати наукову інформацію з використанням методів аналізу, систематизації, узагальнення та оформлення бібліографічних посилань.</p>	2
<p>Знати сутність методологічної культури науковця, її складові та принципи; розуміти норми академічної доброчесності, види порушень і відповідальність за їх недотримання.</p> <p>Вміти застосовувати принципи методологічної культури в науковій діяльності, дотримуватися вимог академічної</p>	<p>Тема 7. Методологічна культура. Академічна доброчесність Лекція №7 План лекції: 1. Поняття та ознаки методологічної культури. 2. Основні принципи етики наукової діяльності. 3. Академічна доброчесність. Принципи академічної доброчесності. 4. Види порушень академічної доброчесності.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1–6; Додаткові: 7–15; Інтернет-ресурси: 16–24.</p>	2

1	2	3
<p>доброчесності, коректно використовувати джерела та запобігати проявам академічного плагіату</p>	<p>Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалів лекції, підготовка до практичного заняття №7. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Методологічність, методологічна рефлексія, методологічна грамотність, методологічна компетентність, культура роботи з інформацією. Основні принципи етики наукової діяльності: об'єктивність та неупередженість; відповідальність за результати досліджень; повага до інтелектуальної власності; уникання конфлікту інтересів. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.</p> <p>Практичне заняття №7 Формування методологічної культури здобувачів вищої освіти та практичних навичок дотримання принципів академічної доброчесності в процесі здійснення наукових досліджень. У межах практичного заняття здобувачі повинні: проаналізувати сутність методологічної культури дослідника; визначити принципи та норми академічної доброчесності; ідентифікувати типові порушення академічної етики (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація даних тощо); відпрацювати навички коректного цитування, оформлення посилань та використання наукових джерел; розробити алгоритм самоконтролю дотримання академічних стандартів під час написання наукових робіт.</p>	<p>8</p> <p>2</p>
<p>Знати сутність наукової публікації як способу представлення результатів дослідження, її функції, структуру, основні види та вимоги до оформлення і академічної доброчесності.</p> <p>Вміти структурувати результати дослідження відповідно до вимог наукових видань, формулювати наукову новизну й практичну значущість, готувати</p>	<p>Тема 8. Публікація як спосіб представлення наукових досліджень Лекція №8 План лекції: 1. Наукова публікація як структурована презентація наукового дослідження. 2. Функції наукових публікацій. 3. Написання кваліфікаційної роботи з маркетингу: вимоги до змісту та оформлення.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1–5; Додаткові: 7–15; Інтернет-ресурси: 16–24.</p>	<p>2</p>
<p>структурувати результати дослідження відповідно до вимог наукових видань, формулювати наукову новизну й практичну значущість, готувати</p>	<p>Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалів лекції, підготовка до практичного заняття №8. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Оприлюднення результатів наукової роботи; встановлення пріоритету автора; свідчення про особистий внесок дослідника в розробку наукової проблеми; підтвердження достовірності основних результатів, новизни і наукового рівня дослідження;</p>	<p>8</p>

1	2	3
рукопис до подання та рецензування	підтвердження факту апробації та впровадження результатів; фіксації завершення певного стану дослідження або роботи в цілому; забезпечення наукової спільноти первинною науковою інформацією	
	<p>Практичне заняття №8</p> <p>Формування практичних навичок підготовки та структуризації результатів наукового дослідження у форматі наукової публікації та кваліфікаційної роботи з маркетингу. У межах практичного заняття здобувачі вищої освіти повинні: проаналізувати логіку побудови наукової статті як структурованої форми представлення результатів дослідження; визначити функції наукової публікації в системі наукової комунікації; сформулювати структуру наукової статті за обраною темою маркетингового дослідження; окреслити елементи наукової новизни та практичної значущості; визначити вимоги до змісту, структури та оформлення кваліфікаційної роботи з маркетингу відповідно до принципів академічної доброчесності.</p>	2
Індивідуальне завдання спрямоване на формування у здобувачів вищої освіти практичних навичок науково-дослідної діяльності	<p>Індивідуальне завдання:</p> <p>1. <i>Розроблення та представлення наукового проєкту (10 балів).</i></p> <p>2. <i>Підготовка наукової публікації за результатами дослідження (5 балів) – структурована стаття відповідно до вимог наукового видання з дотриманням принципів академічної доброчесності.</i></p> <p>3. <i>Участь у наукових заходах або проходження профільних онлайн-курсів (зокрема на платформах відкритої освіти, наприклад Prometheus) (5 балів) – підтвердження участі сертифікатом або іншим документом.</i></p>	24
ВСЬОГО		120 / 4

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Денис О.Б., Кубишина Н.С. *Методологія наукових досліджень в маркетингу: навчально-методичний комплекс [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю 075 «Маркетинг» /; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 62 с. URL: <https://ela.kpi.ua/items/2113ce64-17a3-4d1e-a4a3-f1e5607769a3>.*

2. Зозульов О.В., Царьова Т.О. *Наукові дослідження в маркетингу: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навчальний посібник для студентів другого (магістерського) рівня спеціальності 075 «Маркетинг» освітньої програми «Промисловий маркетинг» / КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2025. 270 с. URL: <https://ela.kpi.ua/items/985e3799-3c8d-465f-9113-e74a720de244>.*

3. Костін Ю. Д. *Теорія і методологія наукових досліджень : навчальний посібник для студентів (магістрів) усіх форм навчання. Харків : ХНУРЕ, 2021. 152 с.*

4. Медвідь В. Ю., Данько Ю.І., Коблянська І.І. *Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2020. 218 с.*

5. Поліщук І.І. *Кваліфікаційна робота: методичні рекомендації. ОС «магістр», галузь знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 075 «Маркетинг», ОП «Маркетинг». Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ. 2023. 60 с.*

6. Станкевич І.В., Поліщук І.І. *Від академічної доброчесності до якості життя. Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 02.11 – 11.12.2020) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. Варшава, 2020. С.107- 114.*

Додаткові:

7. ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання (чинний від 01.07.2017). Вид. офіц. Київ, 2017.

8. ДСТУ 7152:2020 (ISO 8:2019, NEQ; ISO 18:1981, NEQ; ISO215:1986, NEQ) Інформація та документація. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках (чинний від 01.03.2021). Вид. офіц. Київ, 2020. 17 с.

9. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилення. Загальні положення та правила складання (чинний від 01.07.2016). Вид. офіц. Київ, 2016. 27 с.

10. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні

вимоги та правила складання (чинний від 01.04.2008). Вид. офіц. Київ, 2006. 56 с.

11. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993р.№ 3792- XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>.

12. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

13. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

14. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015р.№848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

15. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу» від 10.02.1995р.№51/95- ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

Інтернет-ресурси:

16. Marketing-profs. URL: <http://www.marketingprofs.com>.

17. Plag. Безкоштовна перевірка на плагіат. URL: <https://www.plag.com.ua/>

18. Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів. Курс Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/akademichna-dobrochnest-dlya-vykladachiv/>.

19. Антиплагіат: Безкоштовна перевірка на плагіат у Unicheck. URL: <https://unicheck.com/ukua/freeplagiarism-checker-online>.

20. База маркетингової інформації. Аналіз ринків. Огляд ринків. URL: <http://www.marketing.vc>.

21. Маркетинг в Україні. Українська асоціація маркетингу. URL: <https://uam.in.ua/common/zhurnal-marketyng-v-ukrayini>.

22. Менеджмент і маркетинг. URL: <http://management.com.ua>.

23. Система управління навчанням Moodle Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ. URL: <https://m.vtei.edu.ua/course/index.php?categoryid=4>.

24. Українська асоціація директ-маркетингу. URL: <http://www.uadm.com.ua>.